

Antoni Mikołajczyk

Nowa rzeczywistość (1980)

Tworzywo, jakim się posługuję w swojej pracy – fotografia, akcje artystyczne, video zapisy i transmisje stwarzają takie możliwości kreowania rzeczywistości, jakich nie można uzyskać przy użyciu innych, klasycznych już dla mnie mediów.

Interesują mnie możliwości penetrowania tych rejonów rzeczywistości, dzięki którym istnieje szansa zweryfikowania ustalonych stereotypów interpretacji obrazu fotograficznego, filmowego czy video i podważania jednoznaczności rzeczywistości. Ta jednoznaczność rzeczywistości okazuje się bowiem w istocie wieloznacznością lub nawet realnością nieistniejącą, pozorną.

Dzięki zaistniałej możliwości przełożenia wielowymiarowego świata rzeczywistości na jej dwuwymiarowy zapis, fotografia nie jest dla mnie przedłużeniem zmysłu wzroku lecz staje się czynnikiem tworzącym nową rzeczywistość, rzeczywistość powstałą często nawet tylko w naszej świadomości. W tych badaniach najbardziej interesujące są dla mnie:

1. relacje zachodzące między obrazem realnym a obrazem pozornym,
2. relacje między zapisem fotograficznym, zapisem video rzeczywistości a obrazem zapisu tej rzeczywistości,
3. relacje zachodzące między ruchem a czasem, notowane przy pomocy kamery video,
4. mechaniczna rejestracja rzeczywistości, obejmująca totalny jej obszar,
5. quasi-dokumentalny opis rzeczywistości przy pomocy elementów geometrycznych,
6. zapis fotograficzny, zapis video, przy pomocy punktu świetlnego,
7. akcja artystyczna jako możliwości ingerencji w rzeczywistość i nowej jej interpretacji.

Dokonując mechanicznej rejestracji pewnej określonej przestrzeni przy pomocy kamery fotograficznej, dążyłem do uzyskania takiego zapisu konkretnej rzeczywistości, który objąłby wszystkie z możliwych do zarejestrowania elementów rzeczywistości. Metoda, którą się posłużyłem polegała na serii zdjęć otaczającej kamerę fotograficzną rzeczywistości, wykonanych przy pomocy ruchu obrotowego o stale wzrastającej wartości kątowej. W ten sposób została ujęta cała możliwa do zarejestrowania przestrzeń, tworząc pewien rodzaj niezamkniętej figury geometrycznej, której krawędzie stanowiły najdalej położone punkty tej rzeczywistości. Ulegała ona zmianie w zależności od otoczenia, w którym znajdowała się kamera.

W badaniach możliwości podważania jednoznaczności rzeczywistości jako środka przekazu stosuję również kamery video w postaci zapisu, instalacji czy transmisji. W instalacjach, w których

kamery video skierowane były na konkretną rzeczywistość i na fotograficzny zapis tej rzeczywistości, obrazy na monitorach stwarzały iluzję identity. Przy pomocy wprowadzania elementu ruchu w obraz, jego markowania oraz łączenia efektów dźwiękowych z nieruchomym obrazem na monitorze, uzyskiwałem możliwość zakłócenia realności transmitowanego świata rzeczywistości. W ten sposób nowa realność – realność nierzeczywista.

W następnych realizacjach dokonuję prób wprowadzenia do naszej świadomości rzeczywistości realnie nieistniejącej, powstałej na skutek zestawienia obrazu rzeczywistości z nowymi, obcymi jej elementami. W obraz fotograficzny bowiem tej realnie istniejącej rzeczywistości, zapisanej przy pomocy kamery fotograficznej czy też video, wprowadzam nowe cechy – wartości geometryczno-przestrzenne, elementy ruchu, dzięki którym następuje pewne zachwianie jej realności poprzez obce jej genetycznie pierwiastki.

Ta realność nowej rzeczywistości, powstałej na skutek połączenia dwóch niezależnych od siebie i dotychczas wspólnie nieistniejących elementów: realnego zapisu fotograficznego i realnych wartości przestrzenno-geometrycznych, elementów ruchu wpisanych w tę rzeczywistość, mimo pozorów logicznego zachowania realności wspólnego układu – nosi znamiona wiarygodności i może nie wzbudzać wątpliwości co do swojej prawdziwości, tworząc nową sytuację artystyczną.

(1980)

[Źródło: *Przestrzeń światła / Space of Light. Antoni Mikołajczyk*, kat. wyst., red. Anna Maria Leśniewska, Muzeum im. Xawerego Dunikowskiego, Warszawa 1998, s. 96–98.]